



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Universitätsbibliothek Paderborn**

### **Theologia Moralis**

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

**Busenbaum, Hermann**

**Coloniae Agrippinae, 1707**

Q. 17. Quomodo in materia Beneficiorum con[con]trahatur simonia communis.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-42515**

eos, qui beneficia causâ permutationis vacantia conferunt sub talibus confidentiis, incurrere hanc Simoniam, quia Bulla habet generaliter *Si quis conferat beneficium vacans. &c.*, vacat autem ex causa permutationis, uti omnes tenent cum *Garc. de benef. p. II. c. 4. à n. I.*

68 §. 6. Pretium hîc debet esse, vel beneficium idem vel pensio, aut pars fructuum illius; unde si contrahatur de alio beneficio, vel de alio pretio reddendo vel solvendo, erit tantum Simonia communis uti notant *Suar. Laym. Pirh. ibidem.*

69 Q. 17. *Quomodo in materia beneficiorum Ecclesiasticorum contrahatur Simonia communis. R. Constat ex seqq. §. I. Innocentius XI. damnavit hanc propositionem: Dare temporale pro spirituale non est Simonia, quando temporale non datur tanquam pretium, sed duntaxat tanquam motivum conferendi vel efficiendi spirituale, vel etiam quando temporale sit solum gratuita compensatio pro spirituali, aut è contrâ: item istam 46. Et idem quòque locum habet, etiam si temporale sit principale motivum dandi spirituale; imò etiam si sit finis ipsius rei spirituales, sic, ut illud pluris aestimetur, quam res spirituales: pro intelligentia,*

70 §. 2. *Suppono, quòd omnis pactio, etiam tacita tantum & implicita, circa beneficium propriè dictum, facta auctoritate propriâ sit simoniaca Jure saltem humano, uti n. 57. dictum est. docentque AA. cum Rayn. de benef. l. 2. S. I. c. 2. n. II. & Leur. p. 2. q. 767. n. 5. item p. 3. q. 727. nam reverentia erga rem sacram & periculum tractandi velut profanam meritò movit Ecclesiam ad pacta in beneficiis prohibenda, nisi fortè fiant sub conditione, si Superior consenserit, sive sub futura rati habitione illius, de quo dicitur Lib. 4. n. 1063.*

Hinc

Hinc sequitur esse Simoniam, si expressè vel tacitè  
 fiant pacta ejusmodi : *Si mihi contuleris hoc bene-  
 ficium , obligo me ad dandos tibi ex gratitudine  
 100. aureos : Item, dabo tibi liberaliter beneficium,  
 si te obliges ad dandos mihi liberaliter 100. aureos :*  
 Item : *obligo me ad dandos 100. aureos , non velut  
 pretium, sed veluti motivum recompensationis, quam  
 explebis, mihi conferendo hoc beneficium :* omnes hi  
 aliique similes contractus sunt simoniaci ,  
 quamvis enim in duobus prioribus signatè dica-  
 tur fieri ex gratitudine vel liberalitate, tamen exer-  
 citè admittitur obligatio , ergo reipsa non est  
 gratitudo vel liberalitas , inducitur enim nova  
 obligatio distincta à debito gratitudinis , quod  
 non obligat ad aliquid determinatum : in poste-  
 riori autem, quamvis dicatur non esse pretium,  
 tamen habet rationem pretii, & est saltem æqui-  
 valenter pretium , uti patebit ex dicendis.  
 Nec refert, quòd multi Authores antehac docue-  
 rint tales contractus non esse simoniacos, ut videri  
 potest apud *Rayn. c. 10. n. 38. & Dian. P. 2. T. 16. R. 37.  
 P. 6. T. 7. R. 42. P. 11. T. 6. R. 31. & T. 7. R. 23.*, nam  
 omnis probabilitas earum opinionum elisa est  
 per damnationem relatarum propositionum, &  
 opiniones illas latè confutârunt *Suar. c. 45. n. 9.  
 Mendo d. 1. q. 22. Carden. in 2. Crisi d. 27. c. 3.*

§. 3. Quamvis ille, cui confertur aliqua gratia, 71  
 de jure naturæ teneatur esse gratus, possitque  
 etiam, uti innuit *Carden. n. 58.* se obligare ad anti-  
 dorum, sive ad solvendum debitum gratitudinis,  
 tamen non tenetur esse gratus exhibendo determi-  
 natè hoc vel illud, v.g. dando pecuniam, sed satis  
 est, quòd sit paratus gratificari, prout ipse sponte  
 voluerit, v.g. per preces, jejunia aut eleemosynas  
 pro ipso : & hoc habet obligatio antidoralis,

quòd non obliget ad aliquid determinatum, hinc qui dicit: *Si mihi conferas beneficium, ero gratus*, ut declinet Simoniam & maneat in voluntate solvendi debitum puræ gratitudinis, non debet intendere ullo modo se obligare ad aliquid determinatum, uti à n. 102. magis explicabitur.

72

§. 4. Qui dat aliquid temporale velut pretium pro spirituali, committit simoniam, uti omnes docent, sive det ante, sive post obtentum spirituale, quia spirituale æstimat temporali, in quo est manifesta irreligio: potest autem aliquid dari ut pretium, vel formaliter vel virtualiter; cum datur ut pretium formaliter, si directè intendas dare loco rei spiritualis & in commutationem cum ea, nam uti rectè notant *Suar. cap. 36. num. 7.* & *Raynaudus num. 36.* in hac commutatione & quasi quadam comparatione seu æstimatione ad invicem consistit ratio formalis pretii: tum datur ut pretium virtualiter, si proximè & immediatè tum des, quando intendis obtinere aliquid spirituale, & non adsit alius titulus, ob quem das, das enim ex aliquo motivo, ergo si non das ex alio, das ex præsentè, quod est, ut obtineas illud spirituale, & hoc est dare veluti pretium pro spirituali: alii tituli dandi possent esse, ut sublevares egestatem, ut expleres gratitudinem aliunde debitam, cujus explendæ hætenus non fuisset occasio &c., hoc ipso autem quòd non des ex alio tali motivo, convinceris exercitè dare velut pretium rei spiritualis obtinendæ, quamvis signatè dicas & velles non haberi velut pretium: Sic autem dari temporale pro spirituali videtur prohibere Pontifex per damnationem allatarum propositionum, potuit enim Ecclesia hoc prohibere, quamvis fortè non esset intrinsecè malum, quia nempe est peri-

cu-

culosum & facilè esset occasio mali; quòd autem sic prohibuerit, inde suadetur, quia verba illa, *quando temporale est motivum*, aliquid significant, & non aliud, nisi quod dictum est, nam temporale habet se ut motivum, quando non est aliud, quod efficaciter moveat, quamvis fortè quarantur prætexus aliorum motivorum: quando autem in dubio præsumi possit aliquid esse vel non esse datum tanquam pretium, rectè explicant *Suar. à n. 9. & Pirh. L. 5. T. 3. n. 91.*

§. 5. Qui dat aliquid temporale tanquam 73  
motivum spiritualis sibi reciprocè dandi, v. g. ut alter moveatur ad conferendum sibi beneficiū, committit Simoniam saltē Juris Ecclesiastici, quamvis nullum aliud pactum nè implicitum quidem interveniat, uti patet tum ex prop. 45. damnata n. 69. relata, tum etiam quia per pecuniam proximè parat sibi viam ad beneficium, quod *S. Th. 2. 2. q. 100. a. 2. ad 5.* & alii communiter dicunt esse simoniacum; imò illud temporale habet se ut pretium virtualiter, cum enim non det alio titulo, dat v. g. pro beneficio, uti jam dictum est, ergo committit simoniam, quam etiam admittit recipiens tale temporale, si per hoc motus illi conferat beneficium, quia spirituale reddit pro temporali, unde sicuti Judex, qui ideo fert sententiam iniquam, quia accepit munera, dicitur vendere Justitiam, ita ille, qui propter munera confert beneficium, dicitur vendere beneficium, tale enim munus in utroque casu est virtualiter pretium, & uterque concurret in hunc mutuum contractum, unus ut per munera moveat, alter ut propter munera det, uti rectè advertit *Carden. c. 2.*, ubi addit n. 23., & ex Jure probat n. 20., si munus temporale fuerit parvi momenti, tum non præsumi

sumi Simoniam, quia dans non censetur per illud inducere voluisse, neque acceptans credi debet per illud esse motus, ideoque etiam *S. Th.* in 4. d. 25. a. 1. q. 3 ad 1. dicit probabile non esse, quod animus Judicis spectatur ad aliquid faciendum pro parvo munere: & de hoc habetur notabile *Cap. Esti questiones*, de Simonia, ubi inter cætera dicitur, *Quod autem scriptum est, beatus, qui excutit manus suas ab omni munere, de illis donis dictum est, quæ accipientis animum allicere vel pervertere solent; & additur, quod electuarium, vel de vino, sive alia hujusmodi censeantur non movere: Et pro colligenda levitate muneris additur, in accipiendis vel dandis muneribus etiam maximè sunt attendenda, personæ scilicet dantis & accipientis qualitas, quantitas muneris, & donationis tempus.*

§. 6. Si quis etiam anteedenter det aliquid vel præstet obsequium temporale, non intendens in altero strictam obligationem, neque debitum ad hoc vel illud determinatè, sed tantum expectans naturalem gratitudinem, ad quam quisque obligatur post acceptum beneficium, vel è contrà si quis præstet beneficium spirituale sic expectans naturalem gratitudinem per aliquid temporale, non committit simoniam nec peccat, uti docent multi cum *Suar. c. 45. n. 4. & 7. Dian. p. 10. T. 15. R. 5. Rayn. n. 33.* Ratio est, quia non vult obligare acceptantem determinatè ad aliquid, nec movere ad dandum spirituale propter temporale, sed tantum vult ei benefacere, & illam tantum obligationem inducere, quæ necessariò sequitur ex omni obsequio, quod alteri præstatur, facere enim aliquod obsequium & obligare recipientem ad aliquam gratitudinem moraliter loquendo sunt unum & idem, quia obligatio gratitudinis intrin-

intrinsecè sequitur ex vi beneficii vel obsequii  
 præstiti, unde *Rayn.* n. 40. dicit planè certam  
 & ferè omnium sententiam esse, quòd non sit  
 Simonia, nèque illicitum, per se loquendo, dare  
 antecedenter aliquid temporale, ex intentione,  
 ut alter, qui tunc de beneficio spiritali dando  
 non cogitabat, suo tempore sit bene affectus  
 erga dantem, velitque esse gratus, qualis poterit  
 esse, si quando occasio tulerit, donet beneficium  
 spiritali: & ratio ulterior est, quia nullo Jure  
 prohibemur demereri omni modo honesto eum,  
 qui potest nobis aliquando benefacere, unde sicuti  
 secundùm *S. Thom.* 2. 2. q. 78. a. 2. ad 3. licitum est  
 dare mutuum ad ingenerandam in mutuante obli-  
 gationem gratitudinis, & intendendo, ut ex illa  
 rependat aliquid, prout ipsi placuerit, ita & hìc  
 licebit dare temporale ex intentione vel spe,  
 ut reddat spiritali, non propter temporale datum,  
 sic enim vellet, ut temporale esset motivum  
 conferendi spiritali, quod est damnatum, sed  
 sponte sua, quia ita placebit, & erit aliquid aptum  
 extinguere obligationem naturalem gratitudinis;  
 ideòque docet idem *Rayn.* n. 41. etiam licitum esse  
 dicere se optare ab eo gratitudinem præstari  
 per collationem talis beneficii, sicut enim  
 secundùm *S. Thom.* supra petere possum à mutua-  
 tario, ut aliquà retributione sponte datâ liberet se  
 naturali obligatione gratitudinis, quam contraxit  
 sumendo mutuum, ita & hìc; & ratio utriusque  
 à priori est, quia nullo Jure prohibemur petere,  
 ut alter id, ad quod tenetur, eo modo faciat, quo  
 ipsi facere est licitum, qualiter solùm hìc petitur:  
 sapienter tamen monet *Suar.* n. 8. hæc postrema  
 esse cavenda ob periculum & speciem pactio-  
 nis; quod tum maximè verum est, si proximè &

immediatè antea detur aliquid, quando agitur de beneficio conferendo, tum enim facile induetur rationem pretii virtualis.

75

§. 7. Ille, cui aliquid temporale datum vel præstitum est ab altero, ideòque naturaliter obligatur ad gratitudinem, non peccat, si donet spirituale, aut è contrà si accepto spirituali donet temporale, ad satisfaciendum illi obligationi antidotali, uti dictum est, quia non dat tanquam determinatè debitum, sed velut aliquid aptum extinguere debitum gratitudinis antea contractum, & potius respicit affectum illius, qui benefecit, cui respondere vult per exhibitionem similis affectus, ita *Suar.* n. 6. & 14., addens n. 13. sic redonantem posse etiam verbis exprimere, quòd per illud velit extinguere illam naturalem obligationem antea contractam, quia exprimere ea, quæ insunt, non facit Simoniam, hìc autem solùm illud exprimitur, quod inest, omnis enim redditio beneficii ex natura sua est extinctio obligationis antidotalis antea contractæ, manetque gratis redditum, quamvis reddatur ad satisfaciendum illi obligationi, uti rectè *Suar.* n. 14.

76

§. 8. Si ex pacto detur aliquid temporale veluti gratuita compensatio pro spirituali, aut è contrà spirituale pro temporali, est Simonia, uti constat ex prop. 45, damnata, & ex dictis n. 70. Etiam est Simonia, si temporale, quantumvis sinè pacto, sed omnino gratis, detur veluti aliquid compensans spirituale, id est, veluti adæquans æstimabilitatem rei spiritualis, uti colligitur ex prop. 46, damnata, hoc est enim grave vilipendium rei spiritualis, si illi æquiparetur temporalis, ac si esset justum ejus pretium; & hoc significat illa particula, *pro*, uti notant *Cajet.* apud *Suar.* c. 44. n. 3. & *Carden.* n. 68.

quia



quia denotat commutationem, neque cadit in illud, quod datur merè gratis.

§. 9. Gratuita donatio, quæ fit post acceptum aliquid spirituale, ab omnibus solet permitti 77  
tanquam licita: *March.* tamen in *Tribun. T. 3. T. 10. T. 6. q. 9.* notat donationes gratuitas esse duplices, primæ sunt omnino independentes mutuo ab invicem; & certum est has licere, v.g. *Titius mihi gratis cessit beneficium & postea incidit in paupertatem, in qua, si ego memor beneficii accepti donem ipsi summam pecuniæ, non sum Simoniacus, quia utraque donatio est ab altera independens: è contrà aliquæ donationes ab invicem dependent, & dicuntur reciproæ seu relativæ, solentque exprimi his verbis, do quia das, do ut des, do quia dedisti, do quia dabis, & has dicit esse simoniacas, tum quia minuunt rationem gratuiti, quod in beneficiis debet esse purissimum; tum etiam quia videntur includere quoddam pactum virtuale retributionis tanquam debitæ, eò quòd una propter aliam respectivè fiat. Fateor (inquit *March.*) multa hic afferri posse in contrarium, quæ in speculatione aliquam probabilitatem præferunt, sed in praxi non sinè murmure conscientia proponuntur, & ut plurimum si mentiamur nobis & hominibus, non possumus tamen mentiri Deo. Hæc doctrina *March.* vera est, si accedat pactum illud virtuale, aut si postea redonetur aliquid temporale veluti compensatio stricta pro spirituali, id est, veluti adæquans æstimabilitatem rei spiritualis, uti antea dictum est, de cætero si omnino gratis donetur velut munus, quo recognoscatur affectus benefactoris, per se loquendo, non est Simonia, nam de Jure naturæ non est, uti patet, cum nihil detur veluti pretium rei spiritualis; neque*

neque de Jure Ecclesiastico, quamvis enim Ecclesia posset etiam omnino gratuitas ejusmodi donationes prohibere veluti simoniacas ob suspicionem, speciem vel periculum Simoniam, quæ intervenire posset, sicuti prohibuit veluti simoniacam omnem donationem etiam gratuitam, quæ fieret occasione concursus ad beneficium curatum facti vel faciendi, tamen non satis ostenditur, quod Ecclesia tales gratuitas donationes, quæ fiunt post obtentum beneficium, de facto sic prohibuerit, uti rectè Carden. à n. 70. Hinc Cap. *Sicut* I. q. 2. dicitur: *Oblatio nullam culpæ maculam ingerit, quæ non ex ambientis petitione processit: item Gratanter recipi poterit, quod fuerit sinè taxatione gratis oblatum*, inquit Innocent. III. Cap. *Dilectus*, 30. de Simonia. Vide *Lew.* p. 3. q. 746.

98 §. 10. Si quis alteri det spirituale propter temporale veluti propter principale extrinsecum motivum, in quod tendit per dationem illius spiritualis, v. g. si quis alteri conferat beneficium ecclesiasticum principaliter ex illo fine, ut accipiat, vel quia accepit pecuniam aut servitium aliquod temporale, quamvis omnino nullum adfit exterius pactum nè implicitum quidem, est, saltem plerumque, Simonia mentalis, ita Carden. n. 96. & patet, ex prop. 46. damnata: ratio autem est, quia sic conferens, plerumque saltem in mente sua æquivalenter vult vendere spirituale pro temporali, cum intendat spirituale commutare cum illo temporali, seu dare aut habere loco illius, sicque appetiat ad invicem, quod est Simonia. Dixi, *plerumque saltem*, quia si post acceptum aliquid temporale daret spirituale etiam principaliter intendens extinguere obligationem gratitudinis, non autem appetiando illa inter se, non esset Simo-

Simo-

Simonia, uti n. 75. dictum est. Notat etiam *Suar.* c. 36. n. 7. ex illa conditione negativa, quod sine commodo temporali non esset quis daturus rem spiritualementem, non colligi sufficienter, quod adsit virtualis Simonia.

Q. 18. Quibus præterea modis contrahatur Simonia 79  
in materiis beneficiorum Ecclesiasticorum. R.

Planè variis, quorum aliquos recensabo. §. 1. Simonia est secundum dicta n. 76. imprimis si temporale munus detur pro spirituali: munus autem temporale aliud dicitur à manu, aliud à lingua, aliud ab obsequio, uti declaravit *Urbanus II. Cap. Salvator* 8. caus. 1. q. 3. Per munus à manu intelligitur pecunia vel res quæcunque pecuniâ æstimabilis, sive mobilis, sive immobilis, item cessio aut remissio debitorum, dilatio aut anticipatio solutionis aliunde debitæ, datio mutuæ &c. Per munus à lingua intelligitur laus, commendatio, defensio, intercessio apud alios. Per munus ab obsequio intelligitur quodvis servitium vel promotio aut executio negotii in gratiam alterius facta: per spirituale autem hic intelligitur, quod ex natura sua ordinatur ad finem supernaturalem, uti rectè *Illf. T. 5. n. 302.* Deinde etiam Simonia est, si ex pacto detur etiam spirituale pro beneficio; quæ omnia jam declarabuntur.

§. 2. Si certem cum collatore pro mille aureis, 80  
quod ipse beneficium non sit mihi, sed alteri collaturus, est palliata Simonia, nam æquivalenter facio, ut ipse pro illa pecunia acquirenda mihi beneficium conferat, lucrando mille aureos ex illa sponsione, ita *Artd. T. 2. p. 2. T. 5. c. 12. §. 2. q. 1:* hinc *Sanch. cum Dian. in comp. V. Simonia n. 14.* & in *Summ. n. 8.* docet concertationem, quâ Cajus certat se non accepturum beneficium, Titius autem certat